

גליון 616
שנה י"ג תשפ"ד

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

ויכס הענן את אהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן (מ' - ל"ד)
כיון שנעשה המשכן, הלך משה והרכין אזנו במשכן, אמר משה, שמא תאמר שיש בלבו של הקדוש ברוך הוא על ישראל על מעשה העגל, שעד עכשיו הוא עומד בכעסו כנגדם, והוא בקושי עמהם, או הוא מתרצה להם והוא נוהג במידת רחמים עמהם. מיד פייסו הקדוש ברוך הוא שאין בלבו על ישראל כלום, ואמר, כמו לשעבר עד שלא עשו אותו מעשה, הייתי נוהג עמהם במידת הרחמים, כך עכשיו אנהוג עמהם במידת הרחמים. באותה שעה שמע משה קול נאה משובח, אמר הקדוש ברוך הוא למשה, לשעבר היתה איבה ביני לבין בני, שנאה ביני ובין בני, תחרות ביני ובין בני, אבל עכשיו שנעשה המשכן, אהבה ביני ובין בני, שלום ביני ובין בני. אימתי היה שלום לישראל, בזמן ששכן כבוד הקדוש ברוך הוא במשכן, וכבוד ה' מלא את המשכן.

(במד"ר י"ב א')

פרשת השבוע

ללא עבודה, עשרים וארבע שעות בכל שבוע? זמן קצר אחרי השיחה שהיתה בין ה"חפץ חיים" לבין בעל בית החרושת, נכנסו הבולשביקים לרוסיה, ובין שאר פעולותיהם שם, החרימו את כל בתי החרושת שהיו בבעלותו של אותו יהודי, הוא עצמו הצליח בדרך נס לברוח בעירום ובחוסר כל, להינצל ממוות. בראותו את אשר עבר עליו נזכר בדברי ה"חפץ חיים", ומיד הריץ לו מכתב הודעה ואמר, עכשיו אני רואה שדבריו צודקים ואמיתיים, אכן יש בכוחו של פסוק בחומש לשתק את בית החרושת.

וכל אשה חכמת לב בידיה טו ויביאו מטוה וגו' (ל"ה - כ"ה)
מסופר: תלמידים שאלו פעם את הרה"ק רבי חיים מוולוז'ין זיע"א: איך יתכן שהנשים הביאו תרומה ממעשה ידיהן, והלא מעשה ידיה של אשה לבעלה? שמעה את השאלה אמו של ר' חיים שישבה בחדר הסמוך ואמרה: הגמרא אומרת שתיקנו מעשה ידיה תחת מזונותיה (כתובות נ"ח), אבל במדבר לא הבעלים פרנסו את הנשים, שהרי המן ירד משמים, ולפיכך לא היה מעשה ידיהן שייך לבעליהן.

ששת ימים תעשה מלאכה וגו' (ל"ה - א')
מסופר על הרה"ק ה"חפץ חיים זיע"א, שפעם הגיע לעיר צרניקוב, ושמע שיש שם יהודי בעל בית חרושת המעסיק פועלים יהודים בשבת. נכנס אליו ה"חפץ חיים" ודיבר עמו שיפסיק את העבודה בשבת. ענה לו בעל בית החרושת, אני מרויח בכל יום ארבעת אלפים רובל, וכי רוצה אתה שאפסיק כתוצאה מן השביתה בשבת סכום כל כך גבוה? אמר לו ה"חפץ חיים" שהוא טועה בחשבונו, ואם ימשיך לחלל את השבת, הוא עלול להפסיד את כל בית החרושת. ה"חפץ חיים נימק דבריו, בעובדה שהתורה כשרוצה להזהיר את האדם על שמירת השבת, מצווה עליו "ששת ימים תעשה מלאכה", ציווי שאינו נוגע לעצם הענין, אלא שהתורה נתכוונה לומר לאדם, אם רצונך שתהיה לך פרנסה במשך ששת ימי המעשה, עליך לשבות ביום השביעי, אבל אם לא תשמור על קדושת היום השביעי, אז גם בימי השבוע לא יהיה לך מה לעשות. לשמע הדברים, ענה לו האיש בלעג וביהירות, מה הרב חושב וכי פסוק בחומש יעמיד את בית החרושת שלי

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 6:20 ת"א: 6:22 ר"ת: 6:57

פרשת ויקהל - שקלים

זמני כניסת השבת
ירושלים: 5:07 ת"א: 5:22

שוב הרגיעה את נפשו ואמר: הלא ראית כיצד לא נפל דבר מכל אשר דיבר אליך הצדיק, חזור אליו ושאל אותו מה עליך לעשות עתה עם העור שקנית ברחוב, וה' יתברך בוודאי יעזור לנו.

נסע המוכסן אל הבעל שם טוב בשנית, ועמד לפניו עם העור שקנה, "יפה עשית שקנית את עור הכבש" אמר לו הבעל שם טוב הקדוש, כעת הסכת ושמע בקולי, באחד מהימים הקרובים יחול יום ההולדת של האדון שלך הגרף פוטוצקי, באותו יום יבואו אליו הרבה שרים ואצילים לחוג את חג הולדתו, וכל אחד ואחד יביא לו מנחה ותשורה, לך גם אתה אליו באותו יום, וכתשורה הבא לו את עור הכבש הזה. כלעג לרש נראו הדברים בעיני היהודי, העצה שיעץ לו הרבי נשמעה לו מגוחכת ומטופשת, במר נפשו רץ האיש לביתו ובבכי תמרורים סיפר לאשתו על העצה שקיבל, דמייני לעצמך כיצד מגיעים כל השרים הגדולים ובידם מתנות של אבנים טובות ומרגליות לכבוד יום הולדת האדון, ובאותו מעמד אכנס אני עם מתנתי הדלה והעלובה, עור של כבש, לבזותו ולהשפילו לעין כל, הרי משרתיו יהרגוני מיד.

אשתו לא איבדה לרגע את אמונתה בצדיק, ואף הוכיחה אותו: "במופלא ממך אל תחוקר" עליך לקיים את דברי הצדיק במלואם, חזק ואמץ ליבך באמונת בורא העולם הכול יכול. בהגיע יום ההולדת של הגרף, זירוה אשת המוכסן את בעלה ללכת עם עור הכבש בידו אל מסיבת יום ההולדת של הגרף, בלב שבור מחרדה ופחד ניגש האיש אל הארמון המפואר, כשהתקרב אל הארמון, שם לב כי דבריו של הבעל שם טוב מתגשמים במלואם, ושרים רבים ואדונים נכבדים באו להשתתף בשמחת הגרף.

כשהגיע ליד דלת הארמון, החל שוב להתלבט האם להיכנס או לחזור על עקבותיו, במשך שעה ארוכה התהלך אנה ואנה ולא מצא אומץ לגשת אל הפתח וכמעט שגמר אומר לשוב על עקבותיו. והנה נפתחה דלת הארמון, ואחד משומרי הסף הבחין בו מתקרב, "יהודי מה לך פה?" הרעים עליו השומר בקולו, שמא תשורה הבאת לגרף לכבוד יום הולדתו? קרא בלגלוג, בהבלה פשט היהודי את עור הכבש ומסרו למשרת.

חטף המשרת את העור ובוריזות צעד לכיוון הגרף, ולעיני כל השרים המסובים הגיש את עור הכבש לאדונו ואמר בלגלוג: "זוהי תשורתו של היהודי הנבזה היושב אצל אדוני בתור מוכסן." נכלם והתבייש הגרף וחמתו בערה בו, ציווה מיד לכלוא את היהודי בחדר מיוחד עד שיחקור היטב מה זה היה לו, הוא השתומם מאד כיצד עלה על ליבו של היהודי שהכיר אותו כאדם לא טיפש בכלל, לבזות כך את אדונו לעיני מכריי וידידיי הרבים והחשובים, וכי הוא לא מבין שהוא מסתכן בנפשו?.

חזק ואמץ ליבך באמונת בורא העולם

יענקל המוכסן היהודי התהלך טרוד ומוטרד, המזל לא האיר לו פנים, ובמשך שנתיים לא הצליח לשלם את דמי השכירות לבית המרזח ששכר. הגרף פוטוצקי היתרה בו, שאם בבוא מועד התשלום בשנה השלישית ולא ישלם את החוב במלואו, יעשה בו שפטים נוראים כדרכם של האדונים בעלי האחוזות בימים ההם. המוכסן האומלל חרד לגורלו ולגורל בני ביתו, ולא ידע מאין יבוא עזרו, חלפו הימים, כסף אין באמתחתו כדי לשלם, ופתרון אין בנמצא, לא הצליח האיש לשית עצה בנפשו מה יעשה.

אשתו של המוכסן שמעה את הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, והפצירה בבעלה: "שמעתי שלא רחוק מגבולנו גר רבי קדוש הפועל ישועות בקרב הארץ, עצתי שתיסע אליו ותספר לו את דאגתנו וצרותינו, וככל אשר יאמר לך כן תעשה, ה' יתברך בוודאי יעזור לנו בזכות ברכתיו של הצדיק". המוכסן היה יהודי ירא שמים ויודע ספר, אך לא נמנה עם עדת החסידים, תחילה סירב לשמוע לעצת אשתו, אך היא מצידה לא הרפתה המשיכה להפציר בו, וכאשר קרב ובא מועד התשלום, ראה שאין לו מה להפסיד, והחליט ללכת אל הבעל שם טוב הקדוש ולשפוך את מר ליבו בפניו.

שמע הצדיק את דברי היהודי המסכן ואמר לו: "צא ביום ראשון בבוקר לטייל ברחוב, כאשר ייגש אליך כפרי נכרי ויציע לפניך לקנות ממנו חפץ כלשהו, קנה את החפץ מיד מבלי לבדוק את הסחורה או להתמקח, אחר כך תבוא אליי שוב ואומר לך מה עליך לעשות באותו חפץ". האיש לא היה מהמאמינים הגדולים בצדיקים ובאותות ובמופתים, ועל כן לא שת ליבו לדברי הבעל שם טוב ולא עלה בדעתו כלל לקיים את דבריו, אולם כאשר גילה באזני בני ביתו את הדברים שצויה עליו הצדיק, השפיעה עליו אשתו שהיתה גרושה באמונת צדיקים, ללכת ביום ראשון לרחוב כדי לקיים את ציווי הצדיק.

בלית ברירה יצא יענקל מביתו, והיה מהלך אנה ואנה ברחוב, ולא חלפו דקות אחדות וכפרי אחד ניגש אליו והציע לו לקנות עור כבש, "בכמה כסף תמכור לי אותו?" שאל היהודי, בתגובה נקב הכפרי בסכום "זהוב אחד", שהיה מופרז לחתיכת עור של כבש, בכיסו של המוכסן היה זהוב אחד בלבד, ובראותו את התגשמות דברי הצדיק לנגד עיניו, שילם מיד לכפרי את הזהוב האחרון שנותר לו, ולקח את עור הכבש.

כבר בדרכו הביתה החלו מחשבותיו מייסרות אותו מה ראיתי לשטות זו, כיצד המרתי את המטבע האחרון שהיה בכיסי למחיה, בעור של כבש פשוט וזול, וכי מה אעשה בעור של כבש? אשתו

משל ונמשל

איך מטעה היצר הרע את האדם

משל לסוחר אחד שנסע אל היריד בלייפציג, ומצא לעצמו אכסניה בפונדק אחד בעיבורה של העיר. לילה אחד חלם הסוחר, כי בחצר הפונדק טמון אוצר גדול של מטבעות זהב, ובחלומו הוא חופר בקרקע, לפתע נכנסה מחשבה ללבו, שמא יראה את מעשיו בעל הפונדק ויגרש אותו מן המקום, על כך שהוא חופר בחצרו, ולא זו בלבד, אלא שבעל הבית יקה לעצמו את האוצר היקר, לכן החליט האיש לרכוש לעצמו את כל הפונדק, וכאשר יהיה הוא בעל הבית, יחפור ויקח את האוצר לעצמו. בוקר התעורר והנה חלום, כל ימי היריד עסק האיש במסחר במשא ובמתן, וכאשר הגיע היריד לסיומו, פנה האיש ושב אל ביתו, מרוב טרדות הדרך ומרוב עיסוקיו הרבים, התבלבל האיש והתערבבו במחשבתו חלום ומציאות. על כן כאשר שב אל ביתו, סיפר לאשתו כי מצא אוצר בחצר פונדק קטן בלייפציג, והוא מתכוון לרכוש את הבית ולהפוך לעשיר גדול. שמחה האישה על החדשות הטובות, וכעבור זמן לא רב נסעו כל בני המשפחה ללייפציג, שם ניהל הסוחר משא ומתן בדבר קניית הפונדק, ואף שילם עליו יותר מכפי מחירו, בחושו כי אין הדבר נורא כל כך, שהרי עוד מעט קט ממון זה יהיה נחשב לו למאומה. ברדת הלילה יצאו הסוחר וכל בני ביתו, ובידם איתים וקלשונות, וחפרו בחצר עד שהפכוהו לגל של אפר ועפר ולא מצאו דבר. או אז נזכר הסוחר שהכל היה חלום, וכאשר סיפר את הדבר לבני ביתו, געו כולם בבכי גדול.

והנמשל, היצר הרע מטעה את האדם כדי שיימשך אחר עסקיו, והוא מדמה לו שמחר ירוויח ממון רב, וכך עוברים ימיו של האדם ברדיפה תמידית אחר הממון, ומי שיש לו מנה רוצה מאתיים, לבסוף כאשר מזדקן האדם, מביט הוא לאחוריו ורואה כי הכל היה רק חלום.

(מתוך מאמר)

לקח הגרף את חתיכת העור והסתגר בחדר לחקור ולהתבונן בו היטב, שמא יש בו דבר חידוש כלשהו, תוך שהוא מתבונן הוא גילה לפתע כי אותיות שזורות באורח מופלא בתוך קווצות שער הצמר שעל העור, החל בודק ומתעמק וזעקת תדהמה נפלטה מפיו, האותיות מצטרפות לתיבות והתיבות כולן אומרות כבוד לגרף, לתדהמתו היה שזור בצמר בהוד והדר שמו ושם אביו, שם משפחתו וכן תאריך לידתו, הגרף השתומם מאד וליבו התמלא גיל וחדווה על התגלית המופלאה.

הוא הלך משולחן לשולחן והציג בפני אורחיו את היצירה הנפלאה, ובעיניים בורקות הוא שאל מה דעתכם האם הדבר נעשה על ידי איזה אמן נפלא, או שמא כך נוצר העור מטבעו? אף אחד מהמסובים לא ראה מעודו דבר פלא שכזה, עיינו האורחים והסיקו שכל האמנים שבעולם לא יוכלו לעשות דבר שכזה, אין זה אלא נס מן השמים.

ציוה הגרף להוציא את המוכסן מכלאו ולהביאו לפניו, "היכן השגת את העור הזה?" שאל הגרף, היהודי היה בטוח שתיכף יהרוג אותו הגרף, והחל מתחנן על נפשו ונפל ארצה לפני השרים, וסיפר להם בבכי תמרורים את כל המאורע שאירע עמו, כסיל הייתי שקניתי את העור הפשוט והבאתי אותו כמתנה לפני הגרף, מבקש אני סליחה ומחילה מהוד מעלתו, סיים היהודי את דבריו.

בקשב רב האזינו הגרף ואורחיו לסיפורו ונשארו נדהמים. ולא ראה שהתאושש היהודי מעט מבכיו, אמר לו הגרף ברפנות, אל תירא ואל תחת, לברכה שלחך האיש הקדוש הנה, והראה לו את חן תפארתו ויקר ערכו של העור המופלא, לא זו בלבד שהגרף מחל לו מיד על כל חובו, אלא אף שלח אותו לביתו עם מתנות רבות כסף וזהב, ומאז נעשה האיש לעשיר גדול.

מכאן ואילך היה היהודי מקבל בכל שנה ושנה ביום הולדתו של הגרף, מתנות רבות בתמורה למתנתו המיוחדת, מהעור שהביא הכינו כובע מיוחד עבור הגרף, אותו היה חובש בכל שנה ביום הולדתו לכבוד ולתפארת. ומובן מאליו שמאותו יום נהפך יענקל המוכסן למאמין גדול ברבו הבעל שם טוב הקדוש, והודה לזוג' על כל פעלה ועל עצתה הטובה והמועילה.

צ'ין אדם לחברו

כוס תה ליהודי

מסופר: במוצ"ש אחד נכנס הרה"ק בעל 'תפארת שלמה' מראדומסק ויע"א (יומא ההילולא כ"ט אדר) לבית המדרש וקרא: יהודים, רחמו עלי, אולי מישוה רוצה כוס תה? וסיפר, כעת העלו נשמה לעולם האמת, ולא מצאו בו כלום, כי אם, שפעם אחת כיבד מישוה בכוס תה, והוסיף, יודע אני שעוד לא עשיתי כלום בעודה, אולי רוצה מישוה כוס תה, ויהיה זה לי לטובה שם.

לשמח נפש של בני עיוור

מסופר: יהודי עיוור ל"ע, היה יושב בכל יום בסמוך לביתו של הרה"ק רבי ישעיה מפראגא זיע"א (יומא דהילולא ה' אדר), ומוכר כעכים לעוברים ושבים. באחד הימים תפס אותו שוטר ונטל ממנו את סל הכעכים. אוי לי, מירר העיוור בבכי, כיצד אפרנס את משפחתי? כיצד אאכיל את ילדי הרעבים? עבר במקום רבי ישעיה ושמע את בכיו של העיוור, ניגש אליו ושאלו, מה שווים של הכעכים שנלקחו ממך? עשרה רובלים השיב האיש, הוציא רבי ישעיה עשרה רובלים מכיסו, ונתנם לאיש העיוור. שמח האיש והרעיף ברכות על ראשו של רבי ישעיה, מאז אותו יום, נהג רבי ישעיה להמתין לרוכל, וברגע שהלה הגיע עם סל כעכיו, קנה ממנו את סחורתו. התפלאו מקורביו ושאלוהו, האם לא מן הראוי להקציב לעני סכום כסף חדשי, כפי ערכם של כעכיו, במקום שיבוא ויטרח בכל יום ויום. השיב רבי ישעיה, לא, הרוכל מאמין שהנו סוחר מצליח המרוויח את לחמו

בכבוד, די בכך שמאור עיניו ניטל ממנו, למה נבוא אנחנו וניטול גם את שמחת נפשו.

שיתבטל השידוך ולא לבייש יהודי

כבר בנערותו הצטיין הרה"ק רבי עקיבא איגר זיע"א בשקידתו ובהתמדתו כשהגיע לגיל חמש עשרה היה ידוע כעילוי בלתי רגיל הבקי בש"ס ובפוסקים. גביר מפורסם בעיר אחת שהיה גם תלמיד חכם, שמע על העילוי הצעיר ורצה להשיא לו את בתו. נסע הגביר עם שני תלמידי חכמים נוספים לעיר ברסלאו, כדי לפגוש את העילוי ולתהות על קנקנו, התחילו להתפלפל בסוגיה בגמרא, והקשו קושיות חריפות, הנער עקיבא היטה אוזן לדברים ולא פצה את פיו, שמע ושתק, לא התערב בדברי התורה כפי שציפו ממנו, נראה היה כאילו אינו מבין מה שהם מדברים. תמחו האנשים, יצאו לדרכם חזרה ושאלו בפליאה, הלזאת יקרא עילוי?

לאחר שהלכו שאל האב את בנו מה קרה לך? למה לא פתחת פיך ולא השתתפת בפלפול? איך יתכן שלא הבנת? ענה הבחור הצעיר, יודע אני אבא שתמהת על התנהגותי, לא יכולתי לענות להם דבר, כי הקושיות שלהם נשאלו שלא כהוגן, אחד שכח גמרא מפורשת, והשני טעה בתוספות, מכיון שהם גדולים ממני לא רציתי להעמיד אותם על טעותם ולביישם, לענות לא יכולתי כי השאלות לא היו שאלות, לפיכך שתקתי, עכשיו לא ירצה אותך האיש לבתו אמר האב, נח לי שיתבטל השידוך, השיב הבחור ואני לא אלבין פני איש.

הילולא דצדקיא

שבת קודש כ"ט אדר א'
הרה"ק רבי שלמה הכהן מראדומסק ב"ר דוב צבי (תפארת שלמה - תרכ"ו)
הרה"ק רבי יואל בעער מראצפערט ב"ר יעקב שלמה (תש"ן)

יום ראשון ל' אדר א'
הרה"ק רבי יצחק אייזיק ב"ר צבי מכפר ספרין (אבי ה"עטרת צבי" תק"ס)
הרה"ק רבי ברוך מגארליץ ב"ר חיים מצאנז (תרס"ו)

יום שישי א' אדר ב'
רבינו אברהם ב"ר מאיר (אבן עזרא - אד"א ד"א תתקנ"ד)

רבי שבתי ב"ר מאיר הכהן (ש"ך - אד"א תכ"ג)
הרה"ק רבי יצחק אייזיק ב"ר צבי מכפר ספרין (אבי ה"עטרת צבי" תק"ס)

הרה"ק רבי ברוך מגארליץ ב"ר חיים מצאנז (תרס"ו)
יום שלישי ב' אדר ב'

הרה"ק רבי אהרן אריה ב"ר מאיר הגדול מפרעמישלשאן (תקע"ג)
הרה"ק רבי יוסף ב"ר שבתי מראשקוב

הרה"ק רבי מאיר מוינקוב ב"ר אברהם יהושע העשיל מאפטא (תרט"ו)
הרה"ק רבי ישראל ב"ר אברהם מרדכי מגור (תשל"ז)

יום רביעי ג' אדר ב'
הרה"ק רבי מרדכי יפה ב"ר אברהם (הלבוש - שע"ב)
יום חמישי ד' אדר ב'

הרה"ק רבי יהודה לייב ב"ר יוסף (רבי לייב שרה"ס תקנ"א)
יום שישי ה' אדר ב'

הרה"ק רבי זאב וואלף מטשארני-אוטטראה ב"ר נפתלי צבי (תקפ"ג)
הרה"ק רבי ישעיה מפראגא ב"ר יעקב משה תרכ"ח

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

נאות הרה"ג נטילת הבית וביטוי שליט"א
מדרש "ב"מ א"ר" רפרוס יוסף הדרש" על המערים.

ברכת כהנים (ח')

א) יקפידו הכהנים בשנוטלים ידיהם לפני ברכת כהנים, שיגיעו המים לכל צדדי היד, וגם לראשי האצבעות. (פסקי תשובות סימן קכ"ח, אות ב')

ב) בדיעבד אם לא נטל הכהן ידיו אלא עד סוף קשרי אצבעותיו, וכגון שאין לו מים די הצורך עלתה לו נטילה. (לקט הקמח החדש, סימן קכ"ח ס"ק מ')

ג) אין צריך ליטול כל יד אלא פעם אחת, ודי בכך, אך אם יצא מבית הכיסא יקפיד ליטול ידיו ג' פעמים לסירוגין. (פסקי תשובות סימן קכ"ח אות ב')

ד) אם אין לא מים כלל ליטול ידיו, וגם בבוקר לא נטל ידיו, או שלא ידוע לו שמר ידיו בנקיות מנטילת הבוקר, אסור לו לעלות לדוכן לישא כפיו, ואפילו אם אמרו לו "עלה לדוכן", וואף דנטילת ידים תקנתא דרבנן הוא, יש כח בידי חכמים לעקור עשה דאורייתא, בשב ואל תעשהו. (שם)

מברכין חודש אדר שני

המולד יום א' שעה 3:10 בבוקר

ר"ח ביום ראשון ושני

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com